

2. Яковлева Н. В. Психолого-педагогічні умови подолання комунікативних бар'єрів у процесі вивчення іноземної мови : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : спец. 19.00.07 "Педагогічна та вікова психологія" / Н. В. Яковлева. – К., 2003. – 20 с.
3. Глазкова І.Я. Комунікативні бар'єри : сутність, причини появи, типологія / І.Я. Глазкова // Гуманізація навчально-виховного процесу : зб. наук. праць. – Слов'янськ : СДПУ, 2011. – Вип. IV. – Ч. I. – С. 250–260.
4. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : підручник / С. О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 346 с.
5. Кобзар, О. І. Засоби подолання психологічного бар'єру у студентів на заняттях з англійської мови / О. І. Кобзар, Н. О. Лешньова // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі : зб. наук. пр. / Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна ; [редкол. : Л. М. Черноватий (голов. ред.) та ін.] – Харків : ХНУ, 2013. – Вип. 23. – С. 37–43.

Пасечник Е.А.

К ВОПРОСУ ПОВЫШЕНИЯ ИНОЯЗЫЧНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ: БАРЬЕРЫ И ПУТИ ИХ ПРЕОДОЛЕНИЯ

Автор статьи исследует причины возникновения коммуникативных барьеров при изучении иностранного языка студентами неязыковых специальностей и определяет пути их преодоления. Анализируется эффективность применения инновационных методов обучения с целью повышения иноязычной компетентности студентов.

Ключевые слова: иноязычная компетентность, коммуникативный барьер, методы обучения.

Pasichnyk O.A.

METHODS OF IMPROVING FOREIGN LANGUAGE COMPETENCY FOR NONLINGUISTIC STUDENTS: BARRIERS AND WAYS OF THEIR OVERCOMING

The article deals with the nature of communicative barriers and ways of their overcoming in the process of foreign language training. The efficiency of innovative methods which are to increase foreign language competency of students is analyzed.

Key words: foreign language competency, communicative barriers, innovative methods of training.

УДК 378.314

Пермінова Л.А.

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СТУДЕНТА ДО ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

У статті обґрунтовується комплекс організаційних умов педагогічного проектування у системі навчання майбутніх педагогів. Реформування освітнього процесу залежить від актуалізації свідомого ефективного оволодіння викладачами вищої школи методологією педагогічного проектування, що розглядається науковцями як феномен повноцінного науково-дослідного акту, який передбачає вивчення соціально-педагогічних закономірностей, використання комплексу дослідницьких процедур, створення соціально-педагогічних умов для успішної реалізації проекту.

Ключові слова: педагогічне проектування, готовність студентів до педагогічного проектування.

Розвиток усіх сфер діяльності сучасного Українського суспільства потребує виховання і розвитку людини нової формації, що, у свою чергу, зумовлює необхідність пошуку продуктивних систем навчання. Одним із факторів, які можуть вплинути на вирішення цієї проблеми, є інноваційна діяльність учителя початкової школи, зокрема ознайомлення його з основами проектування як педагогічною технологією.

Одним із системоутворюючих підходів, який дозволяє формувати особистість компетентного студента, є проектна діяльність, яку слід розглядати як самостійну структурну одиницю навчально-виховного процесу вищого навчального закладу. За таких умов у структурі навчання посилюється роль і значення засвоєння різноманітних способів діяльності, підвищення технологічності, створення умов для активної соціальної дії, проектної, дослідницької діяльності майбутніх педагогів.

У процесі реалізації концептуальних, ціннісних та цільових засад підготовки майбутніх педагогів-початківців важливо спрямувати пошук викладачів вищої школи на: визначення змістових, технологічних, виховних параметрів застосування методу проектів в умовах відповідного педагогічного середовища; дидактико-методичне забезпечення реалізації методу проектів, розробку алгоритмів проектування, методичних рекомендації для викладачів і студентів; вивчення й поширення досвіду успішних проектів, обмін досвідом проектної діяльності; визначення умов результативної участі у проектній діяльності; створення і реалізацію суспільно значущих проектів, передусім навчального, соціального та творчого спрямування; ресурсний супровід проектної діяльності тощо.

Практика організації навчання у вищій школі засвідчує те, що традиційні підходи до навчання студентів не дають змоги реалізувати фундаментальні дидактичні принципи, швидкі темпи накопичення наукового знання спричиняють старіння методичних підходів до вирішення психолого-педагогічних проблем. Це спонукає викладачів до постійного оновлення педагогічно доцільного інструментарію процесу навчання майбутніх учителів.

На розвиток теорії педагогічного проектування спрямовані дослідження П. Балабанова, Л. Гур'є, Н. Лаптевої, А. Лігоцького, Н. Масюкової, О. Моїсєєва, Б. Пальчевського та ін. Науковці розуміють педагогічне проектування як феномен повноцінного науково-дослідного акту, який передбачає вивчення соціально-педагогічних закономірностей, використання комплексу дослідницьких процедур, створення соціально-педагогічних умов для успішної реалізації проекту.

Метою статті є обґрунтування організаційних умов педагогічного проектування у системі навчання майбутніх педагогів.

Пошуки нових можливостей для переходу освітніх систем від режиму функціонування до режиму інноваційного розвитку є причиною масового запровадження проектування в педагогічну сферу як провідного механізму її модернізації. Це потребує актуалізації свідомого ефективного оволодіння викладачами вищої школи методологією педагогічного проектування.

За визначенням А. Цимбалару [3], організувати діяльність (зокрема проектну) означає упорядкувати її в цілісну систему з чітко визначеними характеристиками, логічною структурою (суб'єкт, об'єкт, предмет, форми, засоби, методи і результати діяльності) та процесом її здійснення як повного, завершеного циклу продуктивної діяльності, що реалізується за відповідний проміжок часу і складає чітку структуру.

Аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури, а також здобутків педагогічної практики доводить, що проектно-технологічна діяльність полягає у створенні структури заходів з відповідним змістом, певними формами і методами науково-методичної роботи, які сприятимуть формуванню інноваційно-розвивального середовища вищого навчального закладу, що спонукає педагогів вище працювати у режимі інновацій, відповідати запитам сучасності.

Учені стверджують [1; 4], що система організації проектної діяльності, орієнтована на забезпечення і викладачів, і студентів знаннями і навичками педагогічного проектування, яке характеризується гнучкістю, адаптивністю до умов та особливостей навчальної діяльності, збалансованістю щодо надання теоретичних знань, практичних умінь і навичок та способів раціонального їх застосування, наявністю простору для творчого пошуку.

Система охоплює колективні групові та індивідуальні форми організації діяльності всіх учасників проекту. Наприклад, провідними для викладачів у межах науково-методичної роботи є тренінги, педагогічні аукціони, турніри, фестивалі, семінари, творчі майстерні,

конференції тощо. Щодо обраних методів, то серед них домінують інтерактивні: "калейдоскоп", "листоноша", "кейс-слайди", "логічна павутинка", "асоціативна квітка", "мозковий штурм", "вільне крісло", "два-чотири-всі разом", "вільний мікрофон", "струмок ідей", "акваріум" тощо. Також широко використовуються різноманітні ігрові методи. Важливо зауважити, що дані форми і методи успішно реалізуються й у навчально-виховному процесі вишу.

Серед індивідуальних форм організації проектної діяльності виокремлюється самоосвіта, самостійна діяльність по саморозвитку особистості як викладача, так і студента.

Серед колективних форм широко використовуються конференції. Наприклад, на профільюючих кафедрах проводяться щорічні науково-методичні конференції для викладачів, студентів, учителів-практиків з проблеми розвитку і виховання особистості дітей як дошкільного, так і молодшого шкільного віку. Напрямки конференції охоплюють науково-дослідницьку роботу студентів, їх педагогічну практику, організацію методичної роботи під час педагогічної практики у дитячому дошкільному закладі та школі, активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів, підвищення кваліфікації педагогічних працівників. На конференції обговорюються результати проектної діяльності і студентів, і викладачів, що мають індивідуальні теми дослідження, у межах яких розробляються міні-проекти). Результати педагогічного проектування узагальнюються і за рішенням кафедри друкуються у відповідному науково-методичному збірнику.

До групових форм реалізації системи заходів з організації проектної діяльності в системі науково-методичної роботи кафедри ми відносимо семінари-практикуми, майстер-класи, творчі лабораторії, динамічні творчі групи, творчі майстерні, які найбільш раціонально і продуктивно забезпечують формування нового типу організаційної культури діяльності – проектно-технологічного.

З урахуванням результатів, отриманих під час вивчення стану підготовки майбутніх педагогів до педагогічного проектування [2], було розроблено й обґрунтовано авторський проект **"Навчасно студентів продуктивно мислити"**.

Ідея проекту – сформуванню у студентів потребу в самостійному здобуванні знань шляхом оволодіння методами науки та вмінь проводити самостійну науково-пошукову діяльність.

Проект ініційовано: творчою групою магістрантів педагогічного факультету на підставі аналізу проведеного опитування та анкетування студентів 1-2 курсів; лабораторією наукових досліджень та інноваційно-освітніх технологій.

Ключові слова:

- інноваційний процес; кафедра; методи наукових досліджень; моніторинг; професійна культура; професійне навчання; освіта; викладач-дослідник; педагогічне експериментування; навчально-дослідницька діяльність; якість викладання.

Мета проекту: Створити умови переходу до якісно нової системи навчання студентів, яка базується на активізації та підвищенні рівня їх інтелектуально-творчої діяльності.

Завдання проекту:

1. підвищення професійного рівня викладачів через спеціально організовану навчально-методичну освіту, курси підвищення кваліфікації, стажування тощо;
2. створення відповідних педагогічних умов для формування у педагогів і студентів мотивації щодо оволодіння науковими методами пізнання;
3. розробка інформаційного, науково-методичного забезпечення проекту;
4. організація моніторингу навчально-виховного процесу як засобу інноваційного управління освітнім простором педагогічного факультету;
5. цілеспрямоване планування відповідно до результатів моніторингу корекційної роботи зі студентами та викладачами;
6. організація роботи творчої групи студентів на основі самоуправління;

7. за результатами виконання проекту розробити методичні рекомендації, навчально-методичні посібники, випускати один раз на семестр інформаційний бюлетень "Досліджуємо, експериментуємо, досягаємо успіхів".

Даний вид Проекту відноситься як до **дослідницького**, так і до **практико-орієнтованого**, оскільки в ньому позначені теоретичні проблеми і практичні цілі, завдання, система наукових методів, конкретні експериментальні роботи, апріорні результати.

Координація дій його учасників носить відкритий, колективний характер. За термінами проект тривалий і багатоступінчастий.

Даний проект спонукає до створення власних систем самонавчання всіх його учасників. За своєю суттю процес проектування спонукає студентів на створення і виконання навчальних проектів.

Навчальне проектування у вищій школі є невід'ємною частиною учбового процесу, оскільки:

- процес навчання будується на основі створення студентом власних освітніх продуктів і опанування досвіду продуктивної діяльності;

- з'являється можливість здійснення різних форм і видів диференціації в навчанні залежно від індивідуальних особливостей тих, хто навчається;

- процес навчання будується на основі "навчання в співпраці", що дозволяє створити умови для активної спільної діяльності всіх учасників освітнього процесу.

Слід зазначити, що навчальне проектування спрямоване, в першу чергу, на опанування способів і прийомів самостійного досягнення поставленого навчально-професійного завдання, задоволення пізнавальних потреб, самореалізацію і розвиток особистісно-професійних якостей. При цьому сама новизна продукту проектування іноді буває суб'єктивною.

Однією з важливих відмінностей навчального проектування є комплексний характер даного процесу, що передбачає одночасну розробку функціональних питань, вирішення конструктивних, естетичних, ергономічних, технологічних організаційно-практичних та інших завдань. Даний підхід дозволяє створити в ході навчального проектування об'єкту, що володіє властивостями цілісності і гармонійності. Крім того, включення в освітній процес різноманітних видів діяльності відкриває об'єктивні можливості для прояву індивідуальності студентів, їх здібностей, нахилів і інтересів.

Для виконання загального комплексного завдання проектування (проектного завдання) необхідно вирішити ряд завдань, взаємозв'язаних і взаємозумовлених, але різних за своїм змістом і характером діяльності.

Студентам доводиться також вирішувати питання, які пов'язані з вибором матеріалу, розробкою технологічних процесів, їх раціональною організацією, розподілом ролей при груповій організації процесу проектування, розрахунком педагогічної доцільності тощо, тобто вирішувати завдання на частково-пошуковому і творчому рівнях.

На сьогодні у вищих навчальних закладах широко застосовуються курсові і дипломні проекти, однак у своїй більшості вони носять репродуктивний характер, у науковому плані нецікавою є їх тематика, а брак відведеного часу на проектування і неналежне керування, є причиною формального підходу до проектів.

Як відомо, курсові проекти даються студентам у вигляді завдань, як складова частина вивчення окремих, найбільш важливих спеціальних курсів або з урахуванням суміжних з ними курсів. У процесі курсового проектування студент розвиває навички самостійної роботи з науковою, методичною, педагогічною літературою, узагальнює накопичений досвід і своє вміння робити науково-обґрунтовані висновки і рекомендації. Метою курсового проектування, як правило, є: закріплення і розвиток теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення курсу; розвиток вміння здійснювати вибір варіанта технології і відповідного інструментарію; придбання студентами практичних навичок з розробки методичних матеріалів; вміння виробляти і реалізовувати рішення при виконанні операцій проектування, включаючи його інформаційне, програмне, технологічне, дидактико-

методичне забезпечення; закріплення уміння вибудовувати шляхи доцільності запропонованого варіанту проектування.

У свою чергу, дипломне проектування є завершальним етапом навчання студентів у вищому закладі і має на меті:

- систематизацію, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань за фахом, застосування їх при вирішенні конкретних педагогічних завдань;
- розвиток навичок самостійної роботи, опанування методики виконання проектних робіт, теоретичних і експериментальних досліджень;
- засвоєння методів вибору й обґрунтування педагогічних рішень з обліком вимог під час розробки реальних професійних проектів і науково-дослідних робіт.

У той же час, робота студента над дипломним проектом є першим етапом професійної діяльності і, як правило, першою його професійною розробкою. У зв'язку з цим представляється доцільною організація дипломного проектування, зокрема експериментальної його частини, безпосередньо в практичній діяльності випускників – під час педагогічної практики. Окрім того, поєднання навчальної роботи з реальною професійною розробкою і представлення її як дипломного проекту, значно підвищує відповідальність студента за якість своєї роботи, інтерес до проекту і авторитет дипломника як з боку членів Екзаменаційної комісії, так і з боку однокурсників, викладачів.

Однак, виявлення показників готовності до навчального проектування студентів вимагає відповідної системи діагностики. Позитивним виявилось (в межах даного проекту) те, що розроблена методика спостережень дозволила виявити рівні сформованості готовності до педагогічного проектування студентів педагогічного факультету. Наприклад, нами використовувалися такі методики:

1. Визначається рівень готовності майбутнього педагога до проектної діяльності як середнє арифметичне самооцінки студента та експертної оцінки за балами: 1; 2; 3.

№	Параметри готовності	Самооцінка	Експертна оцінка
1.	Розуміння суті організаційно-підготовчого етапу проектної діяльності.		
2.	Розуміння суті операційно-виконавчого етапу проектної діяльності.		
3.	Розуміння суті рефлексивно-оцінювального етапу проектної діяльності.		
4.	Розуміння діяльнісного підходу до організації навчально-виховного процесу.		
5.	Знання алгоритму здійснення проектної діяльності.		
6.	Знання дидактичних принципів, що регламентують дії педагога в умовах проектно-технологічної діяльності.		
7.	Знання дидактичних принципів, що регламентують дії педагога в умовах проектно-технологічної діяльності.		

Обробка результатів:

- низький рівень – 7 – 10 балів;
- середній рівень – 11 – 14 балів;
- достатній рівень – 15 – 17 балів;
- високий рівень – 18 – 21 бал.

2. Визначається рівень умінь розробляти педагогічний проект як середнє арифметичне його самооцінки та експертної оцінки за балами: від 1 до 3.

№	Категорія відповідних умінь	Самооцінка	Експертна оцінка
1.	Уміння проаналізувати освітню ситуацію.		
2.	Уміння визначити мету, реалізація якої спрямована на розв'язання визначеної проблеми.		
3.	Уміння визначити підходи та принципи щодо досягнення визначеної мети.		
4.	Уміння складати план, враховуючи часові межі виконання, виконавців та зміст діяльності (коли? хто? що?).		
5.	Уміння розробити свою технологію як низку послідовних педагогічних дій, спрямованих на досягнення конкретного очікуваного результату (яким чином?)		
6.	Уміння забезпечувати проведення проекту необхідними ресурсами.		
7.	Уміння зробити експертизу результатів впровадження педагогічного проекту (визначення критеріїв оцінювання отриманих результатів).		

Обробка результатів:

- низький рівень – 8 – 12 балів;
- середній рівень – 13 – 16 балів;
- достатній рівень – 17 – 21 бал.

За результатами опитувань серед студентів (56 респондентів) нами визначено, що достатній рівень спостерігався тільки у 8%, середній – у 16%, низький складав 78% опитаних. Це свідчить про те, що слід активізувати роботу кафедр з формування готовності до педагогічного проектування майбутніх педагогічних працівників.

Сучасний стан розвитку суспільства міцно пов'язаний із проектною культурою, яка міцно проникає в сфери матеріального виробництва, науки, мистецтва, системи соціальних взаємовідносин, суспільної свідомості людини тощо. Специфіка підготовки студентів у вищому навчальному закладі зумовлена цілями й особливостями їх майбутньої професійної діяльності в умовах інноваційної діяльності, зокрема майбутніх учителів початкових класів, необхідністю здійснювати різні функції (контрольну, організаційну, технологічну, управлінську, проектну, дослідницьку, навчальну, виховну).

Першочерговою у процесі підготовки фахівців у вищій педагогічній школі є логіка розвитку і розгортання системи професійної діяльності, яка стає діяльністю науково-професійною. Головним критерієм при цьому повинні виступати якісні спеціальні фундаментальні знання, які забезпечують засвоєння практичних прийомів, що ґрунтуються на використанні активних прийомів засвоєння і застосування знань, формування системи дій, які є основою розвитку критичного мислення, умінь досліджувати, моделювати психолого-педагогічні процеси, проводити аналіз і обґрунтування прийнятих рішень, досконало володіти комп'ютерними засобами тощо.

Ознайомившись із організацією та проведенням проектної діяльності, ми намагалися довести, значущість даної технології у професійному становленні майбутнього педагога.

На жаль, залишається не розкритим питання якісного оцінювання як результатів проектувальної діяльності, так і самого процесу моделювання, визначення змісту і вагомості критеріїв і показників.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гурье Л.И. Проектирование педагогических систем / Л.И.Гурье. – Казань, 2004. – 212 с.
2. Перминова Л.А. Організація проектної діяльності у виші / Л.А.Перминова – Ужгород, 2010. – 35с.
3. Педагогічне проектування / авт.-упоряд. А.Цимбалару. – К.: Шк.світ, 2009. – 128 с. – (Бібліотека "Шкільного світу).
4. Підласий І. Діагностика та експертиза педагогічних проектів / І.Підласий. – Київ, 1998. – 79 с.

Перминова Л.А.

ФОРМИРОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ СТУДЕНТА К ПЕДАГОГИЧЕСКОМУ ПРОЕКТИРОВАНИЮ

В статье обосновывается комплекс организационных условий педагогического проектирования в системе обучения будущих педагогов. Реформирование образовательного процесса зависит от актуализации сознательного эффективного овладения преподавателями высшей школы методологии педагогического проектирования, которое рассматривается учеными как феномен полноценного научно-исследовательского акта, что предусматривает изучение социально-педагогических закономерностей, использование комплекса исследовательских процедур, создания социально-педагогических условий для успешной реализации проекта.

Ключевые слова: педагогическое проектирование, готовность студентов к педагогическому проектированию.

Perminova L.A.

THE FORMATION OF READINESS OF STUDENTS TO THE PEDAGOGICAL DESIGN

The article deals with the complex organizational conditions of pedagogical design in the education of future teachers. Reform of the educational process depends on the actualization conscious effectively mastering the teachers of the higher school of pedagogical methodology design, which is considered by scientists as the phenomenon of a full-fledged research of the act that provides for the study of social-pedagogical patterns, the use of a complex research procedures, the creation of socio-pedagogical conditions for successful implementation of the project.

Key words: pedagogical design, the willingness of students to teaching design.

УДК 378.001:33

Самосудова-Грзова О.Б.

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ БАКАЛАВРІВ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ВІТЧИЗНЯНИХ УЧЕНИХ

У статті розглядаються основні підходи щодо визначення сутності поняття наукової компетентності майбутніх фахівців-економістів та її формування у процесі професійної підготовки.

Ключові слова: компетентність, наукова компетентність, формування наукової компетентності майбутніх фахівців-економістів, професійна підготовка.

Модернізація сучасної вищої освіти передбачає принципово нові підходи до підготовки майбутніх фахівців різних галузей. Особливого звучання набуває необхідність формування у студентів всіх сучасних компетенцій, зокрема таких як інформативність, психологічність, самостійність, науковість у навчальній та дослідницькій діяльності. Питання компетенцій досить дискусійне і науковий пошук вимагає чіткого визначення самого поняття. На сьогодні науковці розглядають різні аспекти формування компетентності